

er sviptur möguleikanum til þess að hætta vinnunni, eða þar sem verkamenn eru látnir vinna af sér skuldir eða í ánað. Þessu ákvæði var sleppt úr uppkastinu vegna andstöðu nokkurra ríkisstjórna.

Aftur á móti gerði þingið ályktun um þetta efni, sem fól í sér eindregna áskorun til aðildarríkjanna um að fullgilda samþykktina frá 1949 um vernd vinnulauna.

Á þinginu 1956 höfðu fulltrúar Danmerkur og Svíþjóðar borið fram tillögu um það, að í væntanlegri samþykkt yrði ákvæði um bann við notkun fangabúða og brottflutningi þjóðernisminnihluta þegar þessar þvingunarráðstafanir væru notaðar í stað nauðungarvinnu í pólitískum tilgangi.

Með tilliti til þeirra sjónarmiða, sem aðalritari Sameinuðu þjóðanna hafði borið fram í áðurnfendum umræðum við Alþjóðavinnuálastofnunina svo og óska ýmissa ríkisstjórna um niðurfellingu þessa ákvæðis tóku flutningsmenn tillögunnar hana aftur. Í þess stað fluttu þeir ásamt fulltrúum Noregs tillögu til ályktunar, þar sem athygli Sameinuðu þjóðanna er vakin á nauðsyn þess að athugað sé hvað hægt er að gera til þess að koma á raunhæfu banni gegn fangabúðum og brottflutningi þjóðernisminnihluta.

Það var skýrt tekið fram í nefndinni, sem fjallaði um þetta mál, að þessi samþykkt væri til uppfyllingar samþykktinni frá 1930 en væri ekki endurskoðuð útgáfa hennar.

Við lokaatkvæðagreiðslu um samþykktina greiddu 240 fulltrúar atkvæði með henni, enginn á móti en einn sat hjá.

Ráðuneytið mælir með því að samþykkt þessi verði fullgilt hér á landi og mun hlutast til um, að fram verði lögð á Alþingi tillaga til þingsályktunar í þá átt. Hér fer á eftir texti þessarar samþykktar að undanskildum þeim greinum, er fjalla um gildistöku hennar og fleiri fornsatriði, sem eru hin sömu í samþykktum Alþjóðavinnuálastofningsins yfirleitt.

Samþykkt (nr. 105) um afnám nauðungarvinnu.

Allsherjarþing Alþjóðavinnuálastofnunarinnar, sem yfirstjórn stofnunarinnar kvaddi til setu í Genf, kom saman í 40. sinn þann 5. júní 1957, og eftir að hafa haft til meðferðar málið um nauðungarvinnu, sem var fjórða mál á dagskrá þessa þings, og eftir að hafa athugað ákvæði samþykktarinnar frá 1930, um nauðungarvinnu; og eftir að hafa athugað, að samþykktin frá 1926, um þrælshald, kveður svo á, að allar nauðsynlegar ráðstafanir skuli gerðar til þess að varna því, að þvingunarvinna eða nauðungarvinna komist á það stig, að hún samsvari þrældómi, og að viðaukasamþykktin frá 1956 um afnám þrælshalds og þrælaverzlunar og þess skipulags og þeirrar venju, er líkist þrælshaldi, kveður svo á, að algerlega skuli afnumin þvingun vegna skulda og öll ánað; og eftir að hafa athugað að samþykktin frá 1949, um kaupverndun, kveður svo á, að kaup skuli greitt reglulega og leggur bann við þeim hætti á kaupgreiðslum, er á nokkurn hátt skerðir rétt hans til þess að skipta um húsbændur; og eftir að hafa ákveðið að samþykkja frekari tillögur varðandi afnám tiltekinna greina nauðungarvinnu, sem brjóta í bág við mannréttindi þau, er stofnskrá Sameinuðu þjóðanna gerir ráð fyrir og greind eru í hinni almennu mannréttindaskrá; og eftir að hafa ákveðið að tillögur þessar skuli gerðar að alþjóðlegri samþykkt, gerir þingið í dag, þann 25. júní 1957, eftirfarandi Samþykkt, er vitna má til sem samþykktarinnar frá 1957, um afnám nauðungarvinnu.

1. gr.

Sérhvert það aðildarríki Alþjóðavinnuálastofnunarinnar, sem fullgildir hjá sér samþykkt þessa, skuldbindur sig til að láta ekki viðgangast, heldur uppræta, hvers konar nauðungarvinnu:

- a. er beitt sé með pólitískri þvingun, fræðslu, eða sem refsingu gegn mönnum fyrir að hafa eða láta í ljósi stjórn málaaskoðun eða skoðanir hugsjónalega gagnstæðar hinu ríkjandi skipulagi, stjórn málaalegu, félagslegu eða efnahagslegu;
- b. er beitt sé sem aðferð til þess að nota verkalýðinn til breytinga á efnahagskerfinu;
- c. er beitt sé til þess að aga verkalýðinn;
- d. er beitt sé til refsingar fyrir þátttöku í verkföllum;
- e. er beitt sé til misununar sökum uppruna, félagslegrar aðstöðu, þjóðernis eða trúarbragða.

2. gr.

Sérhvert það aðildarríki Alþjóðavinnuálastofnunarinnar, sem fullgildir hjá sér samþykkt þessa, skuldbindur sig til að gera fullnægjandi ráðstafanir til þess að tryggja það, að þegar í stað og til fullnustu verði afnumin nauðungarvinna eins og hún er skilgreind í 1. gr. samþykktar þessarar.

7. Vikuleg hvíld í verzlunum og skrifstofum.

Við fyrri umræðu um þetta mál, sem fram fór á þinginu 1956, var ákveðið að gera um það uppkast að samþykkt og tillögu. Skyldu grundvallaratriðin tekin í samþykktina en ýtarlegri ákvæði yrðu sett í tillögunu.

Síðari umræða fór svo fram á þinginu 1957. Þá var á ný mikið rætt um það, í hvaða formi reglurnar skyldu vera, þ. e. sem samþykkt, tillaga eða hvorutveggja. Margir töldu að samþykkt hentaði ekki vel í þessu máli, því að á þann hátt yrði ekki unnt að taka nægilegt tillit til hinna misjöfnu aðstæðna í hinum ýmsu löndum. Meiri hluti nefndarinnar, sem um mála þetta fjallaði á þinginu, leit þó svo á að ekkert nýtt hefði komið fram, sem réttlætti það, að breytt væri ákvörðun fyrra þings, þ. e. að málið yrði afgreitt með samþykkt og tillögu. Ákvæði samþykktaruppkastsins væru cinnig það rúm, að ekki ætti að vera neinum vandkvæðum bundið að framfylgja þeim hvar sem væri.

Aðalregla samþykktarinnar er sú, að það fólk sem hún tekur til, þ. e. verzlunar- og skrifstofufólk, fái vikulega hvíld er eigi sé skemmri en 24 stundir samfelldar. Þar sem þetta er ekki tryggt með launalögum, samningum, gerðardómum eða á annan hátt í samræmi við landsvenjur, skal setja um það ákvæði með lögum eða reglugerðum. Hér á landi mun öllum þeim, sem samþykktin tekur til, tryggð vikuleg hvíld, sem er lengri en samþykktin ákveður. Virðist því ekkert vera því til fyrirstöðu að fullgilda þessa samþykkt hér á landi og leggur ráðuneytið til að það verði gert.

Tillagan felur í sér bendingar um það, að æskilegt væri að vikuleg hvíld umrædds fólks sé 36 stundir samfelldar og unglingar innan 18 ára fengju tveggja daga hvíld vikulega.

Við endanlega atkvæðagreiðslu um samþykktina greiddu 176 fulltrúar atkvæði með henni, 27 á móti og 31 sátu hjá. Síðan var tillagan samþykkt með 183 atkvæðum, enginn á móti en 46 sátu hjá.

Textar samþykktarinnar og tillögunnar fara hér á eftir:

Samþykkt (nr. 106) um vikulegan hvíldartíma í verzlunum og skrifstofum.

Allsherjarþing Alþjóðavinnuálastofnunarinnar, sem yfirstjórn stofnunarinnar kvaddi til setu í Genf, kom saman í 40. sinn þann 5. júní 1957, og eftir að hafa ákveðið að fallast á tilteknar tillögur um vikulegan hvíldartíma í verzlunum og skrifstofum, sem var fimmti liður á málefnastrá þessa þings; og eftir að hafa ákveðið að þessar tillögur skyldu færðar í form alþjóðlegrar samþykktar,